

พ้นตำแหน่งไปแล้ว ยังถอดถอนได้ไหม ?

ประเด็นที่จะคุยกันในวันนี้ น่าสนใจทีเดียว กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ถูกลงโทษให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง แต่ตนเองได้ชิงลาออกไปก่อน และอ้างว่าตนไม่ได้ดำรงตำแหน่งแล้ว จึงไม่อาจถอดถอนได้ เรื่องนี้บทสรุปจะเป็นอย่างไร มาดูกันครับ

นายอาสุรย์ (ผู้ฟ้องคดี) ซึ่งได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายก อบต. ต่อมาศาลจังหวัดได้มีคำพิพากษาว่า นายอาสุรย์ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 เป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ใช้ตำแหน่งกลั่นแกล้งพนักงานจ้างทั่วไป โดยไม่ต่อสัญญาจ้างทั้งที่ผลการปฏิบัติงานดี โดยศาลได้พิพากษาลงโทษจำคุก 2 ปี นายอำเภอจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและได้รายงานผลไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งในวันเดียวกันนายอาสุรย์ก็ได้ขอลาออกจากตำแหน่ง จากนั้นผู้ว่าราชการจังหวัดจึงได้วินิจฉัยให้นายอาสุรย์พ้นจากตำแหน่ง นายอาสุรย์ไม่เห็นด้วยจึงยื่นอุทธรณ์ แต่ผู้ว่าฯ ยืนยันตามเดิม

นายอาสุรย์นำเรื่องมาฟ้องต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยอ้างว่า กระบวนการสอบสวนไม่ชอบ กล่าวคือ 1. ไม่แจ้งว่าตนมีสิทธินำนายความหรือที่ปรึกษาเข้ามาในการพิจารณาทางปกครองได้ รวมทั้งไม่มีการจัดนายความให้ 2. คณะกรรมการฯ ดำเนินการสอบสวนไม่แล้วเสร็จภายใน 15 วันตามที่นายอำเภอผู้ออกคำสั่งกำหนดไว้ และ 3. เมื่อตนได้รับอนุญาตให้ลาออกจากตำแหน่งไปก่อนแล้ว จึงไม่อาจวินิจฉัยให้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวได้อีก เพราะไม่มีตัวตนของผู้ดำรงตำแหน่งแล้ว

ข้อโต้แย้งของนายอาสุรย์ทั้งสามประการ ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยว่า

ประการแรก มาตรา 23 แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 บัญญัติว่า “ *ในการพิจารณาทางปกครองที่คู่กรณีต้องมาปรากฏตัวต่อเจ้าหน้าที่ คู่กรณีมีสิทธินำนายความหรือที่ปรึกษาของตนเข้ามาในการพิจารณาทางปกครองได้*” จากบทบัญญัติดังกล่าว ย่อมเห็นได้ว่า เป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้สิทธิแก่คู่กรณีในการนำนายความหรือที่ปรึกษาเข้ามาในการพิจารณาทางปกครองได้ แต่มิได้บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ต้องจัดหาทนายความให้ด้วยดังเช่นจำเลยในคดีอาญา หรือต้องแจ้งสิทธิในการนำนายความเข้ามาการที่คณะกรรมการสอบสวนไม่ได้แจ้งสิทธิดังกล่าวหรือจัดหาทนายความให้แก่ นายอาสุรย์ จึงไม่ทำให้กระบวนการสอบสวนไม่ชอบแต่อย่างใด

ประการที่สอง ตามบทบัญญัติมาตรา 92 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดว่า “ *หากปรากฏว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กระทำการฝ่าฝืนต่อความ*

สงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ให้ นายอำเภอดำเนินการสอบสวนโดยเร็ว” จะเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวมีข้อกำหนดเพียงให้ดำเนินการโดยเร็ว หาได้ กำหนดเวลาแล้วเสร็จไว้ด้วย การที่นายอำเภอได้กำหนดเวลาไว้ในคำสั่งว่าให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 15 นับแต่ที่รับทราบคำสั่ง เป็นเพียงมาตรการเพื่อเร่งรัดให้คณะกรรมการสอบสวนฯ ดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เท่านั้น เมื่อการสอบสวนไม่เป็นไปตามกำหนดเวลา 15 วัน ก็หาได้มีผลทำให้การสอบสวนเสียไปหรือไม่ชอบด้วย กฎหมาย

ประการที่สาม กรณีที่นายอาสุรย์โต้แย้งว่าได้ลาออกจากตำแหน่งจึงไม่มีตำแหน่งให้ถอดถอนแล้วนั้น เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา 92 ดังกล่าว ก็มีได้มีข้อจำกัดว่าการสอบสวนและวินิจฉัยจะกระทำหลังจากสมาชิก ภาพสิ้นสุดลงหรือพ้นจากตำแหน่งแล้วไม่ได้ ในทางตรงกันข้าม หากมีการแปลความว่ามีข้อจำกัดเช่นนั้น ก็จะทำให้ มีการหลีกเลี่ยงผลทางกฎหมายในการพ้นจากตำแหน่งโดยไม่สุจริต เนื่องจากการพ้นจากตำแหน่งแต่ละเหตุมี ผลทางกฎหมายแตกต่างกัน ทั้งยังเป็นการเปิดช่องให้มีการกระทำการอันเป็นเหตุที่ต้องห้ามได้ โดยเมื่อ ถูกสอบสวนก็จะรีบขอลาออกหรือจงใจสร้างเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งของตนขึ้นด้วยเหตุอื่น เพื่อให้มีผลก่อน การวินิจฉัยในเรื่องที่ถูกกล่าวหา นั่น การที่กฎหมายบัญญัติห้ามมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งตามที่ระบุกระทำการโดย ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็จะไร้ผล และเป็นการผิดจากเจตนารมณ์ที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะให้เกิดผลบังคับใช้

การที่นายอาสุรย์ได้ขอลาออกจากตำแหน่งด้วยความจำเป็นส่วนตัวและปัญหาสุขภาพ แต่หลังจากพ้นจาก ตำแหน่งเพราะการลาออกแล้ว เมื่อมีประกาศสมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลใหม่ นายอาสุรย์ก็ไป ลงสมัครรับเลือกตั้งอีกและได้รับเลือกตั้ง อันแสดงให้เห็นว่าเป็นการลาออกเพื่อหลีกเลี่ยงผลทางกฎหมายที่ตน กำลังถูกวินิจฉัย เพราะหากตนถูกถอดถอนตามความผิดดังกล่าวจะเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วย การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งจะต้องไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมไปในทางทุจริต อันจะทำให้ไม่ สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งทางการเมืองได้

ฉะนั้น เมื่อกระบวนการสอบสวนตามขั้นตอนต่างๆ เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายดังที่ได้วินิจฉัย ทั้งข้อเท็จจริงในการสอบสวนฟังได้ว่า ในการไม่ต่อสัญญาจ้างลูกจ้างทั้งสามคน เกิดจากผู้ฟ้องคดีมิได้บริหาร ราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย จึงเป็นการละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการ ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ตามนัยมาตรา 92 แห่ง พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ การที่ผู้ว่า ราชการจังหวัดวินิจฉัยให้พ้นจากตำแหน่งจึงชอบแล้ว (อ.682/2556)

สรุปว่า... แม้ผู้กระทำผิดจะพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ก็สามารถดำเนินการถอดถอนตามกฎหมายได้ครับ ทั้งนี้เพราะการถูกถอดถอน ยังมีผลของโทษที่ต้องได้รับจากการถูกถอดถอนตามมาด้วยนั่นเอง

ครองธรรม ธรรมรัฐ

